

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«__» червня 2023 року,
протокол № __ .

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«__» червня 2023 року

м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за заочної формою навчання
(друга вища освіта)

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИК:

Старша викладачка кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
09 червня 2023 року

_____ Катерина ВЛАДОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права
«12» червня 2023 року, протокол № 11.

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук,
професор
09 червня 2023 року

_____ Олександр БУХАНЕВИЧ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
09 червня 2023 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

Обліковий обсяг – 2,78 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 4
	1.2.	Лекції	– 5
	1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	– 6
	1.4.	Самостійна робота студентів	– 8
	1.5.	Індивідуальні завдання	– 18
	1.6.	Підсумковий контроль	– 26
2.	Схема нарахування балів	–	28
3.	Рекомендовані джерела	–	29
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	38

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання (друга вища освіта)					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Сутність адміністративного процесуального права та його зміст	10	2	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10
2.	Адміністративно-процесуальні правовідносини. Суб'єкти і учасники адміністративних процесуальних відносин	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
3.	Докази в адміністративному процесі. Процесуальні строки	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
4.	Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
5.	Заохочувальне провадження	6	2	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
6.	Нормотворче провадження	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
7.	Дозвільне провадження	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
8.	Ресстраційне провадження	10	2	2	-	-	6	9	2	-	-	-	7
9.	Контрольно-наглядове провадження	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
10.	Провадження з розгляду пропозицій, скарг і заяв громадян	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	8
11.	Атестаційне провадження	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
12.	Дисциплінарні провадження	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10

13.	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	12	4	2	–	–	6	11	2	1	–	–	8
14.	Адміністративне судочинство як особливий вид юрисдикційного адміністративного провадження	16	6	4	–	–	6	19	4	1	–	–	14
	Усього годин:	135	34	30			71	135	12	2			121

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сутність адміністративного процесуального права та його зміст	2
1.1.	Поняття, ознаки та предмет адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	
1.2.	Генеza адміністративного процесуального права	
1.3.	Принципи адміністративного процесу	
1.4.	Поняття і види адміністративних проваджень.	
1.5.	Стадії адміністративних проваджень, їх характеристика.	
1.6.	Адміністративні процедури (процесуальні дії), їх поняття, ознаки та види.	
1.7.	Характеристика та ознаки адміністративної юрисдикції та адміністративної юстиції.	
7.	Дозвільне провадження	2
7.1.	Поняття і ознаки дозвільної системи.	
7.2.	Поняття та правове регулювання здійснення дозвільної діяльності.	
7.3.	Поняття та види дозвільних проваджень.	
7.4.	Стадії дозвільного провадження.	
7.5.	Характеристика окремих видів дозвільних проваджень.	
8.	Реєстраційне провадження	2
8.1.	Поняття та види реєстраційної діяльності.	
8.2.	Порядок реєстраційної діяльності.	
13.	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	2
13.1.	Поняття, ознаки та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення.	
13.2.	Адміністративні правопорушення: поняття, види.	
13.3.	Види органів, які розслідують, розглядають та приймають рішення по справі про адміністративне правопорушення.	
1	2	3
14.	Адміністративне судочинство як особливий вид юрисдикційного адміністративного провадження	4
14.1.	Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства.	
14.2.	Організація адміністративного судочинства.	
14.3.	Провадження в адміністративному суді першої інстанції.	
14.4.	Особливості позовного провадження в окремих категоріях адміністративних справ.	
14.5.	Перегляд судових рішень.	
14.6.	Виконання судових рішень в адміністративних справах.	

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 13. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Питання для усного опитування та дискусії

- 13.1. Завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.
- 13.2. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення: поняття, види.
- 13.3. Учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
- 13.4. Строки у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
- 13.5. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
- 13.6. Порядок виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.
- 13.7. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Тема 14. Адміністративне судочинство як особливий вид юрисдикційного адміністративного провадження

Питання для усного опитування та дискусії

- 14.1. Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства.
- 14.2. Основні засади (принципи) адміністративного судочинства.
- 14.3 Предмет адміністративної юрисдикції.
- 14.4. Система адміністративних судів.
- 14.4. Види юрисдикції: предметна, інстанційна, територіальна юрисдикція (підсудність).
- 14.5. Звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом.
- 14.6. Стадії провадження в адміністративній справі в суді першої інстанції.
- 14.7. Перегляд судових рішень
- 14.8. Виконання судових рішень в адміністративних справах.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: справа про адміністративне правопорушення, провадження в справах про адміністративні правопорушення, стадія провадження, органи, що розглядають справи про адміністративне правопорушення, протокол в справі про адміністративне правопорушення, постанова в справі про адміністративне правопорушення; адміністративне судочинство; завдання адміністративного судочинства; основні засади (принципи) адміністративного судочинства; юрисдикція адміністративних судів; адміністративний суд; підсудність адміністративних справ; види юрисдикції адміністративних справ; докази і доказування в адміністративному судочинстві; процесуальні строки; учасники судового процесу; позовне провадження; адміністративний позов; відкриття провадження в адміністративній справі; підстави залишення позовної заяви без руху; підстави та наслідки повернення позовної заяви; підстави та наслідки відмови у відкритті провадження в адміністративній справі; підстави залишення позовної заяви без розгляду; підготовче провадження; розгляд справи по суті; ухвалення судового рішення; спрощене позовне провадження; термінова адміністративна справа; типова справа; зразкова справа; спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності; виборчі спори; справи за позовами суб'єктів владних повноважень; апеляційне провадження, касаційне провадження, перегляд судових рішень, нововиявлені обставини, виключні обставини; судові рішення; ухвала; постанова; рішення; виконання судового рішення; набрання законної сили судовим рішенням; мирова угода; заходи процесуального примусу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

– виділення різних підходів щодо визначення поняття провадження в справі про адміністративне правопорушення;

- завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення;
- наведення процесуальних строків, строків давності та строків примусового впливу у провадженні в справах про адміністративні правопорушення;
- аналіз обставин, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення;
- поняття порушення справи про адміністративне правопорушення;
- характеристика етапів стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення;
- підстави порушення справи - подія адміністративного проступку та його юридичний склад;
- зміст протоколу про адміністративне правопорушення;
- особи, які мають право складати протокол про адміністративні правопорушення, їх повноваження;
- відкриття справи про адміністративне правопорушення;
- розгляд справи про адміністративне правопорушення;
- місце і строки розгляду;
- підготовка до розгляду і порядок розгляду;
- обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення;
- протокол засідання колегіального органу по справі про адміністративне правопорушення;
- винесення постанови по справі про адміністративні правопорушення;
- види постанов по справі про адміністративне правопорушення;
- форма, зміст і структура постанови по справі про адміністративне правопорушення;
- порядок оголошення постанови по справі про адміністративне правопорушення та вручення її копії учасникам провадження та заінтересованим особам;
- перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення;
- порядок оскарження і строки оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення;
- зупинення виконання постанови.
- поняття адміністративно-позовного провадження;
- поняття і ознаки адміністративного судочинства;
- завдання адміністративного судочинства;
- мета адміністративного судочинства;
- основні засади (принципи) адміністративного судочинства;
- справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів;
- справи, на які не поширюється юрисдикція адміністративних судів;
- предметна юрисдикція;
- інстанційна юрисдикція;
- територіальна юрисдикція (підсудність);
- класифікація учасників судового процесу;
- права та обов'язки учасників справи;
- позивач та відповідач як сторони в адміністративному процесі;
- вимоги до позовної заяви;
- зміна адміністративного позову, відмова від адміністративного позову;
- забезпечення позову;
- залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви;
- підстави та наслідки відмови у відкритті провадження в адміністративній справі;
- відкриття провадження в адміністративній справі;

- завдання та строк підготовчого провадження, порядок проведення підготовчого провадження;
- подання відзиву, пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву, пред'явлення зустрічного позову;
- врегулювання спору за участю судді;
- відмова від позову та визнання позову;
- примирення сторін;
- розгляд справи по суті;
- участь у судовому засіданні в режимі відео конференції;
- з'ясування обставин справи та дослідження доказів;
- судові дебати;
- зупинення провадження у справі;
- закриття провадження у справі;
- залишення позову без розгляду;
- поняття та види судових рішень, вимоги до судових рішень;
- справи, що розглядаються за правилами спрощеного позовного провадження;
- особливості розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження;
- особливості розгляду окремих категорій справ незначної складності.
- справи щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень;
- справи щодо оскарження нормативно-правового акта;
- справи, пов'язані з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження;
- справи за позовами суб'єктів владних повноважень;
- особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу примусового повернення чи примусового видворення іноземців або осіб без громадянства за межі території України;
- особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу затримання іноземців або осіб без громадянства;
- розгляд типових та зразкових справ;
- порядок і строки апеляційного оскарження;
- форма та зміст апеляційної скарги, порядок подання апеляційної скарги;
- межі перегляду судом апеляційної інстанції;
- право на касаційне оскарження;
- строк на касаційне оскарження;
- форма і зміст касаційної скарги, порядок подання касаційної скарги;
- межі перегляду судом касаційної інстанції;
- підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами;
- підстави для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами;
- судові рішення в адміністративних справах та особливості їх виконання;
- значення набрання законної сили судовим рішенням;
- підстави та порядок застосування заходів процесуального примусу.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, іспиту, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з навчальної дисципліни. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;
- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;
- розв'язування ситуаційних завдань до навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).
4. За бажанням студент може підготувати коротке повідомлення (до десяти хвилин) з найбільш складного і цікавого питання.
5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

1.4.1. Завдання по темам:

Тема 1. Сутність адміністративного процесуального права та його зміст

Завдання 1. Скласти таблицю «Класифікація адміністративних проваджень»:

Таблиця

Критерій класифікації	Види адміністративних проваджень

Завдання 2. Напишіть коротке есе на тему «Джерела адміністративного процесуального права».

Питання для самоконтролю

- Що таке «адміністративне процесуальне право» та в чому його особливість?
- Назвіть систему адміністративного процесуального права. Розкрийте зміст структурних елементів системи адміністративного процесуального права.
- Розкрийте зміст основних принципів адміністративного процесуального права.
- Визначте джерела адміністративного процесуального права.
- Дайте визначення адміністративного провадження.
- Наведіть класифікацію адміністративних проваджень.
- Що таке стадії адміністративного провадження? Назвіть їх ознаки.

Тема 2. Адміністративно-процесуальні правовідносини. Суб'єкти і учасники адміністративних процесуальних відносин.

Завдання 1. Надайте класифікацію учасників адміністративних процесуальних правовідносин за ознаками їх повноважень та функціонального призначення у розгляді та вирішенні адміністративних справ у публічній сфері. Розкрийте перелік кожної із груп учасників та зазначте якими ознаками та процесуальним статусом вони володіють.

Завдання 2. Заповнити таблицю «Учасники адміністративних проваджень»:

Таблиця

Вид адміністративного провадження	Учасники адміністративного провадження
Реєстраційне провадження	
Дозвільне провадження	
Нормотворче провадження	
Контрольно-наглядове провадження	
Атестаційне провадження	
Провадження з розгляду звернень громадян	
Провадження у справах про адміністративні правопорушення	
Дисциплінарні провадження	
Адміністративне судочинство	

Питання для самоконтролю

- Дайте визначення поняття та визначте особливі риси адміністративної процесуальної норми.
- Проаналізуйте елементи структури адміністративно-процесуальних правовідносин.
- Назвіть основні риси адміністративних процесуальних правовідносин.
- Визначте суб'єкти, об'єкти та юридичні факти як елементи структури адміністративних процесуальних відносин.
- Розкрийте зміст адміністративних процесуальних відносин.
- Назвіть види адміністративних процесуальних відносин.
- Як співвідносяться поняття «суб'єкти» і «учасники адміністративних процесуальних відносин»?
- Хто є учасниками адміністративного судочинства?
- Наведіть класифікацію суб'єктів адміністративних процесуальних відносин.
- Назвіть учасників юрисдикційних адміністративних проваджень.
- Назвіть учасників неюрисдикційних адміністративних проваджень.
- Які права мають сторони в адміністративному позовному провадженні?
- Визначте наслідки вступу в адміністративну справу третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору.

- Визначте наслідки вступу в адміністративну справу третіх осіб, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору.
- Охарактеризуйте процесуальний статус потерпілого і особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.
- Які органи та посадові особи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?
- Охарактеризуйте процесуальний статус помічника судді, секретаря судового засідання та судового розпорядника.
- Хто може бути свідком та представником?
- Охарактеризуйте процесуальний статус свідка, перекладача, експерта, експерта з питань права.

Тема 3. Докази в адміністративному процесі. Процесуальні строки

Завдання 1. Скласти таблицю «Види доказів»:

Таблиця

№ з/п	Критерій класифікації	Назва видів доказів	Характеристика доказу
1.			
2.			
3.			

Завдання 2. Скласти таблицю «Види процесуальних строків»:

Таблиця

№ з/п	Критерій класифікації	Назва видів процесуальних строків	Характеристика процесуального строку
1.			
2.			
3.			

Питання для самоконтролю

- Розкрийте сутність поняття «доказ».
- Охарактеризуйте пояснення сторін, третіх осіб та їх представників про відомі їм обставини.
- Розкрийте сутність показання свідків про відомі їм обставини.
- Назвіть письмові докази, документи.
- Визначте речові докази, предмети матеріального світу.
- Які докази мають важливіше значення?
- Що таке предмет доказування?
- Назвіть джерела доказів.
- Наведіть класифікацію доказів в адміністративному процесі.
- Яким чином оцінюються докази?
- Охарактеризуйте висновки експертів.
- Розкрийте сутність та значення поняття преюдиційних факти.
- Охарактеризуйте загальновідомі обставини та визнані факти.
- Назвіть критерії класифікації доказів.
- Охарактеризуйте заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.
- Яке значення мають процесуальні строки? Визначте наслідки пропуску процесуальних строків.
- Наведіть класифікацію процесуальних строків. Назвіть приклади процесуальних строків, які передбачені в Кодексі України про адміністративні правопорушення; в Законі України

«Про звернення громадян»; в Кодексі адміністративного судочинства.

- Який загальний і спеціальний строк звернення до адміністративного суду?

Тема 4. Заходи процесуального примусу в адміністративному процесі

Завдання 1. Скласти таблицю «Види заходів процесуального примусу в адміністративному процесі»:

Таблиця

№ з/п	Вид заходу процесуального примусу	Підстава застосування	Характеристика заходу процесуального примусу
1.			
2.			
3.			

Питання для самоконтролю

- Яке значення мають заходи процесуального примусу?
- Наведіть класифікацію заходів процесуального примусу.
- Чим відрізняються заходи адміністративного припинення від адміністративно-попереджувальних заходів та заходів адміністративного стягнення?
- Які заходи адміністративного примусу застосовуються Національною поліцією?
- Що таке адміністративне затримання особи?
- Який строк адміністративного затримання?
- В чому особливості застосування таких заходів адміністративного примусу, як особистий огляд та огляд речей?
- Назвіть заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення та охарактеризуйте їх.

Тема 5. Заохочувальне провадження

Завдання 1. Назвіть приклад окремого заохочувального провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення, учасників та основні стадії

Питання для самоконтролю

- Що таке «заохочувальне провадження»?
- Вкажіть види заохочувальних проваджень.
- Назвіть стадії заохочувального провадження.

Тема 6. Нормотворче провадження

Завдання 1. Назвіть приклад окремого нормотворчого провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення, учасників та основні стадії.

Завдання 2. Вирішити задачу: Кабінетом міністрів України була прийнята постанова, яка суттєво торкалась питання соціального забезпечення окремих категорій населення. У постанові вказувалось, що вона набирає силу з моменту опублікування.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Питання для самоконтролю

- Які нормативно-правові акти приймають Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, центральні органи виконавчої влади, місцеві ради та місцеві державні адміністрації?
- Назвіть стадії нормотворчого провадження. Охарактеризуйте їх.

Тема 7. Дозвільне провадження

Завдання 1. Складіть таблицю «Класифікація дозвільних проваджень».

Завдання 2. Визначте, як отримати дозвіл на придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї в Україні.

Завдання 3. Які нормативно-правові акти врегульовують дозвільну систему в Україні?

Завдання 4. Вирішити задачу: Громадянин Стицюра протокол засідання конкурсної комісії Заставнівської районної державної адміністрації по наданню згоди на розробку проектів відведення земельних ділянок, їх вибору та обстеження. *Чи є ця комісія суб'єктом владних повноважень та чи може її протокол бути предметом оскарження у порядку адміністративного судочинства?*

Завдання 5. Назвіть приклад окремого дозвільно-ліцензійного провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення та основні стадії.

Питання для самоконтролю

- Що таке «дозвільне провадження» та «дозвільна система»?
- Вкажіть види дозвільних проваджень. Якими нормативно-правовими актами врегульовується їх здійснення?
- Які Ви знаєте особливі риси дозвільної діяльності?
- Вкажіть види господарської діяльності, що потребують ліцензування.
- Охарактеризуйте провадження по видачі дозволу на придбання спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії.

Тема 8. Реєстраційне провадження

Завдання 1. Проаналізуйте положення Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» або «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» та занотуйте перелік документів, що подається заявниками при реєстрації, строки проведення реєстраційних дій та підстави відмови у реєстрації.

Завдання 2. На основі аналізу певного реєстраційного провадження (наприклад, щодо реєстрації громадянина при зміні його місця проживання) визначте стадії та етапи такого провадження.

Завдання 3. Вирішіть задачі:

3.1. Засновники акціонерного товариства з метою державної реєстрації 4 жовтня надіслали рекомендованим листом державному реєстратору такі документи: заповнену реєстраційну картку, копію рішення засновників, два примірники установчих документів, документ, що засвідчує внесення реєстраційного збору. Не одержавши відповіді, через місяць один із засновників звернувся до державного реєстратора і дізнався, що подані документи надійшли 10 жовтня, а 15 жовтня було прийняте рішення про залишення їх без розгляду.

Назвіть підстави залишення документів без розгляду та проаналізуйте, які порушення діючого законодавства допущені.

3.2. До сервісного центру МВС звернувся власник автомобіля з метою його реєстрації. Під час перевірки документів, було встановлено, що цей автомобіль був придбаний 23 дні тому.

Вкажіть строки реєстрації транспортних засобів після їх придбання або митного оформлення. Які документи подаються для реєстрації транспортних засобів. Визначте порядок здійснення реєстраційної процедури.

Питання для самоконтролю

- Що таке «реєстраційне провадження»?
- Вкажіть види реєстраційних проваджень.
- Охарактеризуйте провадження з реєстрації нормативних актів органів виконавчої влади.
- Охарактеризуйте провадження з реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
- Охарактеризуйте провадження з реєстрації громадських об'єднань та їх символіки.
- Які групи об'єктів державної реєстрації діяльності можна виокремити?
- Наведіть структуру реєстраційних проваджень.
- Що передбачено стадією порушення та розгляду справи у реєстраційному провадженні?
- Які існують підстави для відмови у проведенні державної реєстрації?
- Які особливості процесуальної діяльності притаманні стадії виконання рішення зі здійснення державної реєстрації?

Тема 9. Контрольно-наглядове провадження

Завдання 1. Вирішіть задачу: Комунальне підприємство «Агрегат» здійснило ремонт дороги, за результатами здійсненої роботи аудиторська служба провела перевірку фінансової діяльності щодо використання державних коштів наданих даному підприємству.

Визначте нормативну базу, що регулює компетенцію аудиторської служби.

Завдання 2. Назвіть приклад контрольно-наглядового провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення та основні стадії.

Питання для самоконтролю

- За якими критеріями розмежовуються поняття «контроль» і «нагляд».
- Дефініція «контрольно-наглядове провадження».
- Які ознаки притаманні контрольно-наглядовому провадженню.
- Назвіть стадії контрольно-наглядового провадження. Охарактеризуйте їх.

Тема 10. Провадження з розгляду пропозицій, скарг і заяв громадян

Завдання 1. Вирішити задачу: Голова облдержадміністрації 1 жовтня одержав скаргу громадянина П. на дії завідуючого міським відділом охорони здоров'я. Ознайомившись зі скаргою 15 жовтня, він надіслав її для розгляду по суті у міський відділ охорони здоров'я.

Які порушення діючого законодавства були допущені?

Завдання 2. Назвіть приклад провадження з розгляду пропозицій, скарг і заяв громадян і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення та основні стадії.

Питання для самоконтролю

- Що ви розумієте під зверненнями громадян?
- Які види звернень громадян ви знаєте?
- Які існують стадії провадження за зверненнями громадян?
- Які вимоги пред'являються до звернень громадян?
- Які види звернень не підлягають розгляду і вирішенню?
- Який існує порядок розгляду звернень громадян?
- Що таке «скарга»?
- Вкажіть існуючі строки провадження у справах розгляду скарг громадян.
- В чому полягає особливість подання повторної скарги?
- Вкажіть ознаки адміністративно-спеціальних скарг?

Тема 11. Атестаційні провадження

Завдання 1. Назвіть приклад атестаційного провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення та основні стадії.

Питання для самоконтролю

- Вкажіть підстави, строки та процесуальний порядок атестаційного провадження;
- Розкрийте види атестаційних документів та вимоги до них;
- Зазначте на особливостях, строках та порядку проведення атестації;
- Розкрийте зміст стадій атестаційного провадження.

Тема 12. Дисциплінарні провадження

Завдання 1. Назвіть приклад дисциплінарного провадження і на його основі визначте особливості такого провадження, його призначення та основні стадії.

Питання для самоконтролю

- Що таке «дисциплінарне провадження»?
- Вкажіть види дисциплінарних проваджень.
- Назвіть стадії дисциплінарного провадження.
- Які нормативні акти становлять правову основу дисциплінарного провадження?
- Який існує порядок проведення службового розслідування?
- Охарактеризуйте дисциплінарне провадження щодо працівників органів внутрішніх справ.
- Охарактеризуйте дисциплінарне провадження щодо прокурорсько-слідчих працівників.
- Розкрийте сутність стадій провадження щодо суддів.
- Вкажіть порядок накладення дисциплінарних стягнень на державних службовців.

Тема 13. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Завдання 1. Скласти проект протоколу про адміністративне правопорушення, протоколу про адміністративне затримання, постанови про накладання адміністративного стягнення на основі однієї із задач:

1.1. Комсомольський міський суд Полтавської області прийняв рішення про застосування до Сомова виправних робіт строком на 40 днів за вчинення дрібного хуліганства. Сомов ухилився від виправних робіт. Про це було повідомлено суд, і суддя прийняв постанову про заміну виправних робіт 15 днями адміністративного арешту.

1.2. 22 вересня за фактом ДТП було порушено кримінальну справу. У ході розслідування було визнано, що водій скоїв не злочин, а адміністративне правопорушення. 20 листопада справу припинили, а матеріали переслали в поліцію для вирішення питання про притягнення водія до адміністративної відповідальності. В поліцію матеріали надійшли 2 грудня.

Питання для самоконтролю

- Що таке «провадження у справах про адміністративні правопорушення»?
- Назвіть стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
- Вкажіть процесуальні строки провадження у справах про адміністративні правопорушення.
- Зазначте види суб'єктів провадження у справах про адміністративні правопорушення.
- Назвіть етапи стадії «адміністративне розслідування та порушення справи про адміністративний проступок».
- Назвіть етапи стадії «розгляд справи та винесення постанови».

- Назвіть етапи стадії «оскарження (опротестування) постанови».
- Назвіть етапи стадії «виконання постанови»?
- Які види адміністративного провадження ви знаєте?
- Як співвідносяться між собою адміністративне провадження та провадження в справах про адміністративні правопорушення?
- Дайте визначення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
- Які обставини виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення?
- Назвіть місце та строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.
- Який існує порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення?
- Які види постанов у справах про адміністративні правопорушення вам відомі?
- Назвіть підстави, порядок та строки оскарження або опротестування постанови по справі про адміністративні правопорушення.

Тема 14. Адміністративне судочинство як особливий вид юрисдикційного адміністративного провадження

Завдання 1. Вирішити задачі:

1.1. Завдання 1. До Восьмого апеляційного адміністративного суду подано апеляційну скаргу на рішення Рівненського окружного адміністративного суду за адміністративним позовом про визнання протиправними та скасування постанов Рівненського районного відділу державної виконавчої служби Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України. Незаконність оскаржуваної постанови обґрунтовувалося обставиною, що позивач (як боржник) у зобов'язанні та ПАТ «Укрссіббанк» як кредитор врегулювали питання стягнення кредитної заборгованості в добровільному порядку, у зв'язку із чим, відповідачем винесено постанови про повернення виконавчого документа стягувачу (однак в подальшому було винесено постанову про відкриття виконавчого провадження щодо виконання постанови про стягнення виконавчого збору. Рішенням Рівненського окружного адміністративного суду в задоволенні адміністративного позову було відмовлено, у зв'язку із чим на відповідне рішення було подано апеляційну скаргу з мотивів неправильного застосування судом норм матеріального права. Апеляційний адміністративний суд відкрив провадження у справі і призначив судові засідання. Особи, які беруть участь у справі в судові засідання не прибули, хоча належним чином повідомлені про дату, час та місце судового розгляду.

Які подальші дії судді?

1.2. До Харківського окружного адміністративного суду надійшов позов Головного управління Держпраці у Харківській області до Товариства з обмеженою відповідальністю про застосування заходів реагування у сфері державного нагляду у формі заборони виробництва, виконання робіт, експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки на період до усунення виявлених порушень. Відповідно до ч. ч. 1, 2 ст. 171 Кодексу адміністративного судочинства України суддя після одержання позовної заяви з'ясовує, чи належить позовну заяву розглядати за правилами адміністративного судочинства і чи подано позовну заяву з дотриманням правил підсудності. В процесі такої перевірки, судом було встановлено, що місце реєстрації відповідача – м. Київ. Таким чином, дана справа за територіальною юрисдикцією (підсудністю) має розглядатись в Окружному адміністративному суду міста Києва.

Які дії повинен надалі здійснити суд?

1.3. До Львівського окружного адміністративного суду було подано позовну заяву Головним управлінням Державної податкової служби України у Львівській області про стягнення суми податкового боргу. Ухвалою суду відкрито провадження в адміністративній справі та призначено до розгляду у підготовчє судові засідання. У підготовчє судові засідання сторони, повідомлені належним чином про дату, час та місце проведення судового засідання не прибули, відповідач надав до суду клопотання про відкладення підготовчєго провадження, у зв'язку із зайнятістю в іншому судовому засіданні. Відповідно до частини 2 статті 181 Кодексу

адміністративного судочинства України суд відкладає підготовче засідання в межах визначеного цим Кодексом строку підготовчого провадження у випадках визначених пунктами 1-3, 5 частини другої статті 205 цього Кодексу, який становить шістьдесят днів з дня відкриття провадження у справі. В той же час, дата підготовчого засідання, на яке не прибули сторони, була призначена судом на шістьдесятий день після відкриття провадження у справі. *Які дії повинен вчинити адміністративний суд?*

1.4. В процесі розгляду Третім апеляційним адміністративним судом адміністративної справи за позовом Головного управління Державної податкової служби України у Дніпропетровській області до про стягнення суми податкового боргу, відповідачем було подано клопотання, в якому зазначалося, що на касаційному перегляді знаходилася справа щодо оскарження нарахування податкового боргу відповідача, а предметом спору в справі, що переглядалася в апеляційному порядку було саме стягнення даного податкового боргу з відповідача. *Яке рішення повинен прийняти адміністративний суд за клопотанням і про що подавалося клопотання відповідачем?*

1.5. До Верховного Суду надійшла касаційна скарга на рішення П'ятого апеляційного адміністративного суду про визнання протиправним рішення та зобов'язання вчинити дії. Ухвалою Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду відкрито касаційне провадження у справі. *Чи спричиняє подання касаційної скарги зупинення виконання оскаржуваного рішення?*

1.6. Хмельницький окружний адміністративний суд, розглянувши у відкритому судовому засіданні клопотання представників сторін про зупинення провадження у справі за позовом Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Хмельницькій області до Шаровечківської сільської ради про зупинення експлуатації будівлі Шаровечківської загальноосвітньої школи до повного усунення порушень вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, постановив ухвалу, якою задовольнив дане клопотання. Причиною для задоволення клопотання стало здійснення заходів щодо примирення сторін. *Які ще причини можуть стати підставою для адміністративного суду постановити ухвалу про зупинення провадження у справі (коли він повинен в силу закону прийняти відповідне рішення)?*

1.7. Особа звернулася до Миколаївського районного суду Львівської області із адміністративним позовом до старшого державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища у Львівській області про визнання протиправною та скасування протоколу та постанови про накладення адміністративного стягнення. Ухвалою суду було відмовлено у відкритті провадження у справі з огляду на те, що юрисдикція адміністративного суду не поширюється на публічно-правові справи про накладення адміністративних стягнень.

Чи правомірною відмова Миколаївського районного суду Львівської області?

1.8. До Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області надійшов адміністративний позов Мукачівського прикордонного загону Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України до іноземного громадянина про продовження строку затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземця за межі України. Адміністративний позов було мотивовано тим, що відповідач був затриманий прикордонним нарядом під час спроби незаконного перетинання державного кордону з України в Угорщину, у складі групи осіб, на ділянці відповідальності Мукачівського прикордонного загону. В подальшому було прийнято судові рішення про примусове видворення даної особи. Оскільки заходи щодо ідентифікації відповідача та отримання документів на повернення результатів не дали, було подано адміністративний позов про продовження строку затримання. Суд у задоволенні адміністративного позову відмовив, вказавши, що його юрисдикція поширюється на справи у публічно-правових спорах фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень, а не навпаки: у спорах суб'єкта владних повноважень із фізичними особами. Крім того, такі справи повинні розглядатися Закарпатським окружним адміністративним судом.

Чи правильно вчинив суд?

Питання для самоконтролю

- У чому полягає завдання адміністративного судочинства?
- Що є основними засадами (принципами) адміністративного судочинства?
- Що є предметом адміністративної юрисдикції?
- Проаналізуйте систему адміністративних судів.
- Які є види юрисдикції (підсудності) адміністративних справ?
- Дайте визначення доказам в адміністративному судочинстві. Що може слугувати доказами в адміністративному судочинстві?
- Які наслідки пропущення строків звернення до адміністративного суду?
- Дайте визначення поняття «адміністративна процесуальна правосуб'єктність».
- Коли виникає та припиняється адміністративна процесуальна правоздатність?
- Коли виникає та припиняється адміністративна процесуальна дієздатність?
- Як класифікуються учасники провадження у справах адміністративного судочинства?
- Назвіть права та обов'язки учасників справи.
- Які вимоги ставляться до особи, яка може бути представником?
- Розкрийте процесуальний статус помічника судді, секретаря судового засідання, судового розпорядника, свідка, експерта, експерта з питань права, спеціаліста, перекладача.
- Назвіть стадії провадження у суді першої інстанції.
- Хто має право на звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом?
- Які вимоги ставляться до позовної заяви?
- Назвіть підстави залишення позовної заяви без руху.
- Які підстави та наслідки повернення позовної заяви?
- Назвіть підстави та наслідки відмови у відкритті провадження в адміністративній справі.
- Розкрийте поняття і завдання підготовки адміністративної справи до судового розгляду.
- Який строк розгляду і вирішення адміністративної справи?
- Розкрийте порядок судового розгляду справи у судовому засіданні.
- Охарактеризуйте порядок розгляду справ за правилами спрощеного позовного провадження.
- Який порядок проведення врегулювання спору за участі судді?
- Назвіть особливості провадження у зразковій, типовій справі, окремих категоріях складних та термінових справ.
- Назвіть завдання апеляційної, касаційної інстанції.
- Хто може бути суб'єктом апеляційного, касаційного оскарження?
- Що може бути предметом апеляційного, касаційного оскарження?
- Який порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами?
- Який порядок набрання законної сили рішеннями та ухвалами суду першої інстанції? апеляційної та касаційної інстанції?
- Назвіть наслідки набрання законної сили судовим рішенням.
- Які постанови суду виконуються негайно?
- Який порядок виконання судових рішень в адміністративних справах?
- Який порядок застосування заходів процесуального примусу?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі контрольних робіт. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання контрольних робіт

Контрольна робота виконується українською мовою на папері формату А4 (297мм x 210 мм).

Робоча площа аркуша, на якій друкується текст роботи, обмежується берегами таких розмірів: верхній і нижній береги – по 20 мм; лівий берег – 30 мм; правий берег – 10 мм.

Робота друкується комп'ютерним способом. Шрифт друку – Times New Roman, звичайний, світлий. Кегль (параметри) шрифту – 14 pt (одиниць). Міжрядковий інтервал тексту – 1,5. Загальний обсяг контрольної роботи – 15-20 сторінок.

Контрольна робота починається з титульної сторінки. Номер сторінки на титульному аркуші не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється зверху в правому куті арабськими цифрами без додавання до номера аркуша будь-яких інших знаків, без крапки в кінці.

На другій сторінці подається зміст роботи. Сторінки нумеруються. Кожне завдання повинно бути виділено у тексті.

Текст кожної структурної частини роботи (завдання) починається з нового аркуша.

Особливу увагу при виконанні контрольної роботи слід приділити використанню наукових праць інших авторів. Таке використання можливе лише за умови дотримання авторських прав, за допомогою належним чином оформлених посилань.

Посилання на використані джерела зазначаються в тексті роботи проставлянням порядкового номера посилання за списком використаних джерел.

Посилання по тексту робляться у квадратних дужках з позначенням порядкового номеру за списком використаних джерел. Якщо посилання здійснюється в цілому на джерело чи групу джерел, то в дужках зазначаються лише номери посилань, наприклад, «... у працях С.С. Алексеєва, С.М. Братуся, Р.І. Кондратьєва та М.М. Марченка, [3, 4, 5, 6] зазначається, що...».

Коли необхідно зробити посилання на конкретні сторінки використаних джерел, то слід зазначати і номери посилань, і номери сторінок у джерелах, наприклад, «В. А. Бачинін та В.С. Журавський [9, с. 86–87; 10, с. 21–22] стверджують про...».

У випадку, коли автор контрольної роботи бажає в тексті запозичити думку іншого автора, він може вчинити це двома способами: за допомогою точної цитати, або передати думку іншого автора без точного цитування. В обох випадках посилання є обов'язковим.

У кінці контрольної роботи наводиться список використаних джерел. Зазначаються лише ті джерела, які фактично використовувались при її написанні. Список використаних джерел може складатись за алфавітом або у такому порядку: 1) нормативні акти (за юридичною силою), а потім підручники, монографії, статті (за алфавітом); 2) по мірі згадування у тексті контрольної роботи. Оформлення бібліографічного опису джерел здійснюється відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Слід звернути увагу на те, що список використаних джерел не повинен складатись лише з підручників і навчальних посібників, навіть найновіших, а обов'язково повинен містити нормативно-правові акти.

Контрольна робота підписується студентом, проставляється дата її виконання.

При оформленні контрольної роботи слід уникати таких типових помилок: зміст роботи не відповідає завданням контрольної роботи або не розкриває їх сутність; безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень; логічні помилки, невміння виокремити головне; не зроблено аналізу чинних нормативних документів, спеціальної літератури; кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного розкриття сутності завдань; у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал, чи з порушенням нумерації тощо; бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту; обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, контрольна робота виконана неохайно, з помилками.

Тематика контрольних робіт

Варіанти:

№ 1

1. Поняття адміністративного процесу та його особливості.
2. Розгляд справи про адміністративне правопорушення. Винесення постанови по справі про адміністративні правопорушення.
3. Пенсіонер Василенко звернувся до районного суду з позовом про зобов'язання виконавчого комітету сільської ради розглянути його заяву про виділення йому одноразової грошової допомоги для закупівлі дров на зиму і дати на неї відповідь. Виконком сільради просив у задоволенні позову відмовити і зазначив, що така заява до нього не надходила. Суд запропонував виконавчому комітету подати журнал реєстрації звернень громадян, але той пропозицію суду проігнорував. Суд розглянув справу на підставі наявних матеріалів і відмовив у задоволенні позову, оскільки позивач не довів факту подання заяви. *Зробіть юридичний аналіз ситуації та підготуйте правову позицію.*

№2

1. Стадії адміністративних проваджень, їх характеристика.
2. Виконання постанови по справі про адміністративне правопорушення.
3. 11 липня 2014 року інспектор державного пожежного нагляду району Сілін склав протокол про порушення майстром деревообробного заводу Косенком правил пожежної безпеки. 24 липня протокол направлено до адміністративної комісії. На засіданні адміністративної комісії 13 серпня винесено постанову про накладання на Косенка адміністративного штрафу у розмірі 300 грн. Косенко 20 серпня оскаржив постанову до районного суду. 26 серпня районний суд запросив від адміністративної комісії матеріали справи. У зв'язку з тим, що Косенко не надав до адміністративної комісії квитанції про сплату штрафу, секретар адміністративної комісії 30 серпня направив постанову про стягнення штрафу до бухгалтерії заводу для утримання штрафу із заробітної плати Косенка. *Проаналізуйте процесуальні аспекти даної справи відповідно до чинного законодавства*

№ 3

1. Поняття та види строків в адміністративному процесі.
2. Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства.
3. При вирішенні спору щодо заборгованості із заробітної плати перед секретарем місцевої ради суд поклав обов'язок доведення наявності такої заборгованості на позивача. Через те, що позивач не довів обставину заборгованості із заробітної плати суд відмовив у задоволенні позову. *Чи правомірним є дії суду? Чим порядок доказової діяльності в адміністративних судах відрізняється від доказової діяльності і інших судах?*

№ 4

1. Поняття та види провадження справ по заявах та скаргах.
2. Судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення.
3. 16-річний Петро Заїка перед тим, як одержувати паспорт, звернувся до Хмельницького міського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Хмельницькій області із заявою про зміну прізвища із «Заїка» на «Зайка», оскільки дуже комплексував з приводу свого прізвища. Відділ державної реєстрації актів цивільного стану відмовив йому, мотивуючи це тим, що П. Заїка не сплатив державного мита і не подав довідки з органів внутрішніх справ про те, що він не перебуває у розшуку, і щодо нього не ведеться слідство. П. Заїка не погодився з такою відмовою і звернувся до адміністративного суду з позовом про зобов'язання відділу державної реєстрації актів цивільного стану змінити його прізвище. Адміністративний суд повернув позовну заяву у зв'язку з тим, що П. Заїка не має адміністративної процесуальної дієздатності, оскільки не досяг повноліття. *Чи належить справу розглядати за правилами адміністративного судочинства? Чи правильно вчинив суд, повернувши позовну заяву П. Заїки? Порадьте П. Заїці, як йому діяти далі.*

№ 5

1. Пропозиція, заява, скарга як види звернення громадян, їх визначення, характеристика та відмінності.

2. Адміністративно-процесуальний статус особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.

3. Громадянка Сидоренко С.С., яка тривалий час користувалася земельною ділянкою, але документів на землю не мала, звернулася до виконкому міської ради з заявою про надання їй в оренду цієї земельної ділянки. Виконком своїм рішенням відмовив Сидоренко С.С. Громадянка Сидоренко С.С. вирішила звернутися до адміністративного суду з позовом на рішення виконкому міської ради. Донька Сидоренко навчається на першому курсі юридичного факультету Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова і вже має майже вісімнадцять років, тому на сімейній раді було вирішено, що донька представлятиме інтереси мами в суді. *Чи може донька бути представником громадянки Сидоренко С.С. у суді? Чому Ви так вважаєте? Хто взагалі може бути представником сторін у адміністративній справі? Які документи підтверджують повноваження представників? Які повноваження мають представники?*

№ 6

1. Порядок застосування Національною поліцією примусових заходів.
2. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність спеціаліста.
3. Під час розгляду адміністративної справи представник позивача — студент другого курсу юридичного факультету заявив клопотання про стягнення з районної державної адміністрації, яка була відповідачем, витрат на правову допомогу у розмірі 300 грн. При цьому представник позивача подав суду договір про надання правової допомоги між ним і позивачем, який підтверджує розмір цих витрат. *Чи підлягає задоволенню клопотання представника позивача? Чи можна вважати послуги студента-правника правовою допомогою у контексті адміністративного судочинства?*

№ 7

1. Особливості застосування заходів процесуального примусу в адміністративних судах.
2. Особливості участі секретаря судового засідання та судового розпорядника при розгляді адміністративної справи в суді.
3. Громадянин Тарасов звернувся до окружного адміністративного суду з позовом про визнання незаконним рішення міської ради про відмову у звільненні його від сплати податку на землю. Окружний адміністративний суд своєю ухвалою відмовив у відкритті провадження в адміністративній справі, посилаючись на те, що справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства, оскільки міська рада не є юридичною особою (юридичною особою є виконком цієї ради), а отже, відповідно до ч. 1 і 3 ст. 43 Кодексу адміністративного судочинства України вона не має адміністративної процесуальної правосуб'єктності. *Зробіть юридичний аналіз ситуації та підготуйте правову позицію.*

№ 8

1. Особливості правового примусу в адміністративному процесі та його ознаки.
2. Адміністративна правосуб'єктність.
3. При відкритті судового засідання у справі про незаконне захоплення земельної ділянки відповідач заявив клопотання про ведення судового процесу на кримськотатарській мові, оскільки іншими мовами він не володіє. *Яке рішення повинен прийняти суд? Хто може виступати у судовому процесі як перекладач? Які права та обов'язки він має?*

№ 9

1. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень, їх нормативно-правове регулювання.
2. Учасники провадження за зверненням громадян.
3. Особу невизнаного громадянства було затримано прикордонними військами України в момент незаконного перетинання державного кордону для з'ясування особистості на 8 діб. *Обґрунтуйте правомірність такого адміністративного затримання та назвіть обов'язкові умови, які його повинні супроводжувати.*

№ 10

1. Види заходів процесуального примусу та підстави їх застосування.
2. Учасники адміністративних проваджень в сфері управління, їх повноваження, права і обов'язки.

3. Мостиський прикордонний загін Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України звернувся до суду з позовом, в якому просить постановити рішення про примусове видворення за межі території України та затримання громадянина Грузії Солонію. Вимоги про примусове видворення за межі території України та затримання обґрунтовує тим, що громадянин Грузії Солонія порушив встановлений порядок перетину державного кордону, що виявилось у спробі незаконного перетину державного кордону з України в Республіку Польща без паспорта, яка мала місце 20 жовтня 2012 року. *Визначте процесуальний порядок дій суду та обґрунтуйте їх.*

№ 11

1. Особи, уповноважені застосовувати заходи процесуального примусу.
2. Оскарження постанов по справах про адміністративні правопорушення.
3. Начальник Котовського райвідділу внутрішніх справ 5 вересня 2014 року відмовив громадянину Рішелньову у видачі дозволу на придбання мисливської рушниці. Вважаючи відмову необґрунтованою, 15 вересня 2014 Рішелньов оскаржив це рішення до УМВС в Одеській області. Відповіді до 11 листопада 2014 не одержав. *Якими можуть бути подальші дії громадянина Рішелньова?*

№ 12

1. Принципи адміністративного процесу: питання теорії та практики.
2. Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб.
3. Пенсіонер Глухов приніс 5 липня 2015 року в райвідділ внутрішніх справ заяву про видачу йому ліцензії для придбання мисливської зброї, яка необхідна для охорони фруктових садів, і ліцензії на купівлю газового пістолета для самооборони. До заяви були додані всі необхідні документи. Розглянувши в серпні цього ж року заяву, райвідділ відмовив у видачі ліцензії на придбання мисливської зброї, оскільки він у травні цього року був поміщений в медичний витверезник. Ліцензію на купівлю газового пістолета йому видали. За цією ліцензією Глухов придбав у спеціальному магазині пістолет, про що була зроблена відповідна помітка в ліцензії. Через місяць дільничний працівник міліції вилучив пістолет Глухова. *Чи правомірним є обмеження права громадянина на придбання, зберігання і користування зброєю?*

№ 13

1. Поняття та види неюрисдикційних адміністративних проваджень.
2. Особи, які сприяють адміністративним провадженням та здійсненню адміністративного судочинства.
3. 5 жовтня 2013 року громадянин Сперненко перебував в лісовому масиві поблизу с. Бережесть Овруцького району Житомирської області в мисливських угіддях з гладкоствольною мисливською рушницею марки ДЖ-54 без належного дозволу на полюванні, чим порушив правила полювання, про що державний інспектор охорони навколишнього природного середовища Ковбань склав постанову про накладення на Сперненка адміністративного стягнення. Сперненко звернувся до суду з адміністративним позовом та просить скасувати постанову про накладення на нього адміністративного стягнення, визнати дії інспектора стосовно винесеної постанови від 11.12.2013 року протиправними, стягнути з нього на його користь суму судового збору. Позовні вимоги мотивує тим, що вказана постанова не відповідає обставинам справи та вимогам закону, є необґрунтованою, протиправною оскільки він не вчинив ніякого правопорушення, а рушницю взяв лише для самозахисту, з якої не стріляв більше 25 років та не є мисливцем. В судовому засіданні позов підтримав та просить змінити міру адміністративного стягнення у виді штрафу на попередження, адже, коли він йшов до лісу, то рушницю взяв лише з метою самозахисту, оскільки неодноразово бачив по телебаченню, що появилася «чупакабра». Він ніколи не полював та квитка мисливця ніколи не мав. Рушницю йому подарували і вона знаходиться у нього з 1982 року. *Чи є правомірними дії інспектора Ковбаня? Яке рішення має винести адміністративний суд?*

№ 14

1. Поняття та види юрисдикційних адміністративних проваджень.
2. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи.
3. Державний службовець Ковальов, який працював керівником районного відділу освіти, порушив законодавство про державну службу. В результаті цього було призначено

службове розслідування, яким керував один із заступників голови районної державної адміністрації. Після розслідування заступник голови районної державної адміністрації звільнив Ковальова. *Чи було у заступника голови районної державної адміністрації право звільняти Ковальова? Дайте юридичну оцінку ситуації.*

№ 15

1. Проведення справ по заявах та скаргах.
2. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси.

3. Мешканець села Семенівка фермер Іван Кавальські звернувся до Семенівської сільської ради із заявою про надання йому в короткострокову оренду земельної ділянки для вирощування нового сорту соняшника (1 га), яка би прилягала до земель, що є у його власності. Сільська рада розглянула заяву І. Кавальські і прийняла рішення про надання йому в оренду земельної ділянки розміром 1 га, прилеглої до сільськогосподарських угідь І. Кавальські з південної сторони. Зазначена земельна ділянка раніше належала іншому користувачеві, з яким сільська рада розірвала договір довгострокової оренди через недоцільне її використання. І. Кавальські звернувся до районного суду з адміністративним позовом, у якому оскаржив рішення сільської ради. Позов він обґрунтував тим, що попередній користувач земельної ділянки використовував її для зберігання отрутохімікатів. Значна частина хімікатів зберігалася протягом тривалого часу під відкритим небом, тому земля зазнала значного забруднення і стала малоприсадною для вирощування сільськогосподарських культур. Суд, розглянувши справу, прийняв постанову, якою у задоволенні позову відмовив. Основним мотивом стало те, що сільська рада прийняла своє рішення відповідно до закону, адже прохання І. Кавальські про виділення земельної ділянки для вирощування соняшника було повністю задоволено, а земельна ділянка, згідно з даними державного земельного кадастру, належить до земель сільськогосподарського призначення, тому суд не взяв до уваги посилання позивача на те, що вона є малоприсадною для ведення сільського господарства. *Чи допустила порушення сільська рада прав, свобод та інтересів І. Кавальські? Чи врахував суд завдання адміністративного судочинства, відмовляючи в задоволенні позову? Чи було перевірено рішення сільської ради на відповідність усім критеріям, що визначені ч. 2 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України? Якщо ні, то які критерії були проігноровані? Чи правильне рішення ухвалив суд? Підготуйте консультацію, як діяти І. Кавальські далі.*

№ 16

1. Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення.
2. Суб'єкти провадження справ про адміністративні правопорушення.
3. За неналежне виконання своїх службових обов'язків головному спеціалісту Державної податкової інспекції у м. Хмельницькому Головного управління ДФС у Хмельницькій області Русову було оголошено догану і затримано на один рік присвоєння чергового рангу. Русов, вважаючи, що за один дисциплінарний проступок до нього застосовано два дисциплінарних стягнення, оскаржив даний наказ у суді. *Яким повинно бути рішення суду?*

№ 17

1. Класифікація адміністративних проваджень.
2. Види суб'єктів адміністративно-процесуальних відносин.
3. Суддя одного з місцевих судів Тернопільської області Нижник під час розгляду матеріалів кримінального провадження по обвинуваченню громадянина О. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 187 Кримінального кодексу України, припустився грубих, нетактовних висловлювань на адресу обвинуваченого О., який звернувся із заявою про притягнення судді до відповідальності за порушення присяги. Вища кваліфікаційна комісія суддів України порушила дисциплінарне провадження щодо судді Нижника, за результатами якого прийняла рішення про притягнення судді Нижника до дисциплінарної відповідальності і застосування щодо нього дисциплінарного стягнення – суворой догани. *Чи правомірно діяла Вища кваліфікаційна комісія суддів України? Дайте правову оцінку даної ситуації.*

№ 18

1. Особливості нормотворчих проваджень в структурі адміністративного процесу.
2. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень.

3. Комсомольський міський суд Полтавської області прийняв рішення про застосування до Сомова виправних робіт строком на 40 днів за вчинення дрібного хуліганства. Сомов ухилився від виправних робіт. Про це було повідомлено суд, і суддя прийняв постанову про заміну виправних робіт 15 днями адміністративного арешту. *Які адміністративні стягнення передбачені за вчинення дрібного хуліганства? Де, яким чином і протягом якого строку відбуваються виправні роботи? Чи має право суддя замінити виправні роботи на адміністративний арешт в даному випадку? Чи правомірне рішення прийняв суддя?*

№ 19

1. Особливості дисциплінарного провадження.
2. Процесуальне представництво у судовому адміністративному процесі.
3. 22 вересня за фактом ДТП було порушено кримінальну справу. У ході розслідування було визнано, що водій скоїв не злочин, а адміністративне правопорушення. 20 листопада справу припинили, а матеріали переслали в поліцію для вирішення питання про притягнення водія до адміністративної відповідальності. *В поліцію матеріали надійшли 2 грудня. Чи можна ще накладати адміністративне стягнення на водія?*

№ 20

1. Особливості дозвільного провадження.
2. Захисник як учасник адміністративного процесу.
3. Громадянин П. 19 лютого був оштрафований за розпивання спиртних напоїв у громадських місцях. 25 грудня цього ж року на нього знову було накладено штраф за аналогічне правопорушення. *Чи можна за таке ж правопорушення, скоєне у березні наступного року, притягнути громадянина П. до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 178? Чому?*

№ 21

1. Особливості реєстраційного провадження.
2. Представництво в адміністративному процесі.
3. Пенсіонер Василенко звернувся до районного суду з позовом про зобов'язання виконавчого комітету сільської ради розглянути його заяву про виділення йому одноразової грошової допомоги для закупівлі дров на зиму і дати на неї відповідь. Виконком сільради просив у задоволенні позову відмовити і зазначив, що така заява до нього не надходила. Суд запропонував виконавчому комітету подати журнал реєстрації звернень громадян, але той пропозицію суду проігнорував. Суд розглянув справу на підставі наявних матеріалів і відмовив у задоволенні позову, оскільки позивач не довів факту подання заяви. *Зробіть юридичний аналіз ситуації та підготуйте правову позицію.*

№ 22

1. Особливості контрольного провадження.
2. Стадії та структура провадження за зверненням громадян.
3. 11 липня 2014 року інспектор державного пожежного нагляду району Сілін склав протокол про порушення майстром деревообробного заводу Косенком правил пожежної безпеки. 24 липня протокол направлено до адміністративної комісії. На засіданні адміністративної комісії 13 серпня винесено постанову про накладання на Косенка адміністративного штрафу у розмірі 300 грн. Косенко 20 серпня оскаржив постанову до районного суду. 26 серпня районний суд запросив від адміністративної комісії матеріали справи. У зв'язку з тим, що Косенко не надав до адміністративної комісії квитанції про сплату штрафу, секретар адміністративної комісії 30 серпня направив постанову про стягнення штрафу до бухгалтерії заводу для утримання штрафу із заробітної плати Косенка. *Проаналізуйте процесуальні аспекти даної справи відповідно до чинного законодавства*

№ 23

1. Особливості атестаційного провадження.
2. Поняття та види доказів в судовому адміністративному процесі.
3. При вирішенні спору щодо заборгованості із заробітної плати перед секретарем місцевої ради суд поклав обов'язок доведення наявності такої заборгованості на позивача. Через те, що позивач не довів обставину заборгованості із заробітної плати суд відмовив у задоволенні позову. *Чи правомірним є дії суду? Чим порядок доказової діяльності в*

адміністративних судах відрізняється від доказової діяльності і інших судах?

№ 24

1. Адміністративна юстиція як необхідний атрибут демократичної та правової держави.
2. Загальні засади доказування в адміністративних справах.
3. 16-річний Петро Заїка перед тим, як одержувати паспорт, звернувся до Хмельницького міського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Хмельницькій області із заявою про зміну прізвища із «Заїка» на «Зайка», оскільки дуже комплексував з приводу свого прізвища. Відділ державної реєстрації актів цивільного стану відмовив йому, мотивуючи це тим, що П. Заїка не сплатив державного мита і не подав довідки з органів внутрішніх справ про те, що він не перебуває у розшуку, і щодо нього не ведеться слідство. П. Заїка не погодився з такою відмовою і звернувся до адміністративного суду з позовом про зобов'язання відділу державної реєстрації актів цивільного стану змінити його прізвище. Адміністративний суд повернув позовну заяву у зв'язку з тим, що П. Заїка не має адміністративної процесуальної дієздатності, оскільки не досяг повноліття. *Чи належить справу розглядати за правилами адміністративного судочинства? Чи правильно вчинив суд, повернувши позовну заяву П. Заїки? Порадьте П. Заїці, як йому діяти далі.*

№ 25

1. Адміністративна юстиція, адміністративний процес та адміністративна юрисдикція: теоретичні та практичні питання співвідношення цих категорій як інститутів адміністративного процесу.
2. Предмет та межі доказування в адміністративному процесі.
3. Громадянка Сидоренко С.С., яка тривалий час користувалася земельною ділянкою, але документів на землю не мала, звернулася до виконкому міської ради з заявою про надання їй в оренду цієї земельної ділянки. Виконком своїм рішенням відмовив Сидоренко С.С. Громадянка Сидоренко С.С. вирішила звернутися до адміністративного суду з позовом на рішення виконкому міської ради. Донька Сидоренко навчається на першому курсі юридичного факультету Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова і вже має майже вісімнадцять років, тому на сімейній раді було вирішено, що донька представлятиме інтереси мами в суді. *Чи може донька бути представником громадянки Сидоренко С.С. у суді? Чому Ви так вважаєте? Хто взагалі може бути представником сторін у адміністративній справі? Які документи підтверджують повноваження представників? Які повноваження мають представники?*

№ 26

1. Ліцензування господарської діяльності з надання охоронних послуг.
2. Підстави та порядок призначення експертизи в адміністративному процесі.
3. Під час розгляду адміністративної справи представник позивача — студент другого курсу юридичного факультету заявив клопотання про стягнення з районної державної адміністрації, яка була відповідачем, витрат на правову допомогу у розмірі 300 грн. При цьому представник позивача подав суду договір про надання правової допомоги між ним і позивачем, який підтверджує розмір цих витрат. *Чи підлягає задоволенню клопотання представника позивача? Чи можна вважати послуги студента-правника правовою допомогою у контексті адміністративного судочинства?*

№ 27

1. Поняття та види провадження справ про адміністративні правопорушення.
2. Види проваджень в сфері управління, їх законодавче та нормативне регулювання.
3. Громадянин Тарасов звернувся до окружного адміністративного суду з позовом про визнання незаконним рішення міської ради про відмову у звільненні його від сплати податку на землю. Окружний адміністративний суд своєю ухвалою відмовив у відкритті провадження в адміністративній справі, посилаючись на те, що справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства, оскільки міська рада не є юридичною особою (юридичною особою є виконком цієї ради), а отже, відповідно до ч. 1 і 3 ст. 43 Кодексу адміністративного судочинства України вона не має адміністративної процесуальної правосуб'єктності. *Зробіть юридичний аналіз ситуації та підготуйте правову позицію.*

№ 28

1. Інститут позасудового захисту прав і свобод громадян в Україні: проблеми теорії та практики.

2. Стадії провадження справ про адміністративні правопорушення.

3. При відкритті судового засідання у справі про незаконне захоплення земельної ділянки відповідач заявив клопотання про ведення судового процесу на кримськотатарській мові, оскільки іншими мовами він не володіє. *Яке рішення повинен прийняти суд? Хто може виступати у судовому процесі як перекладач? Які права та обов'язки він має?*

№ 29

1. Особливості розгляду звернень громадян до органів Національної поліції.

2. Джерела доказів.

3. Особу невизнаного громадянства було затримано прикордонними військами України в момент незаконного перетинання державного кордону для з'ясування особистості на 8 діб. *Обґрунтуйте правомірність такого адміністративного затримання та назвіть обов'язкові умови, які його повинні супроводжувати.*

№ 30

1. Стадії провадження справ по заявах та скаргах.

2. Виконання адміністративних рішень.

3. Мостиський прикордонний загін Західного регіонального управління Державної прикордонної служби України звернувся до суду з позовом, в якому просить постановити рішення про примусове видворення за межі території України та затримання громадянина Грузії Солонію. Вимоги про примусове видворення за межі території України та затримання обґрунтовує тим, що громадянин Грузії Солонія порушив встановлений порядок перетину державного кордону, що виявилось у спробі незаконного перетину державного кордону з України в Республіку Польща без паспорта, яка мала місце 20 жовтня 2012 року. *Визначте процесуальний порядок дій суду та обґрунтуйте їх.*

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та ознаки адміністративного процесу.
2. Структура адміністративного процесу, її поняття та елементи.
3. Поняття і види адміністративних проваджень.
4. Стадії адміністративних проваджень, їх характеристика.
5. Адміністративні процедури (процесуальні дії), їх поняття, ознаки та види.
6. Характеристика та ознаки адміністративної юрисдикції та адміністративної юстиції.
7. Поняття доказів, предмет доказування.
8. Класифікація доказів.
9. Джерела доказів.
10. Дослідження доказів.
11. Способи забезпечення доказів.
12. Заходи забезпечення адміністративних проваджень.
13. Поняття процесуальних строків та їх значення.
14. Види процесуальних строків.
15. Поняття адміністративної процесуальної правосуб'єктності.
16. Поняття і класифікація суб'єктів адміністративних процесуальних правовідносин.
17. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи.
18. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси.
19. Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб.
20. Особи, які сприяють адміністративним провадженням.
21. Поняття та ознаки заходів адміністративного примусу.
22. Підстави застосування заходів адміністративного примусу.

23. Види заходів адміністративного примусу.
24. Особи, уповноважені застосовувати заходи процесуального примусу.
25. Характеристика заходів процесуального примусу, що застосовуються в адміністративному судовому процесі.
26. Стадії нормотворчого провадження.
27. Учасники нормотворчого провадження.
28. Стадії дозвільного провадження.
29. Учасники дозвільного провадження.
30. Стадії реєстраційного провадження.
31. Учасники реєстраційного провадження.
32. Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
33. Порядок реєстрації громадських об'єднань.
34. Порядок реєстрації політичних партій.
35. Порядок ліцензування видів господарської діяльності.
36. Стадії контрольного провадження.
37. Учасники контрольного провадження.
38. Стадії атестаційного провадження.
39. Учасники атестаційного провадження.
40. Стадії провадження з розгляду пропозицій і заяв громадян.
41. Учасники провадження з розгляду пропозицій і заяв громадян.
42. Вимоги до звернень громадян.
43. Особливості провадження за інформаційними запитами за Законом України «Про доступ до публічної інформації».
44. Порядок подання і розгляду електронної петиції.
45. Завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.
46. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення: поняття, види.
47. Учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
48. Строки у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
49. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
50. Порухення справи про адміністративне правопорушення.
51. Розгляд справи про адміністративне правопорушення. Місце і строки розгляду.
52. Винесення постанови по справі про адміністративні правопорушення.
53. Перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення.
54. Загальні правила виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.
55. Порядок виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.
56. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення.
57. Учасники провадження з розгляду скарг громадян.
58. Стадії провадження з розгляду скарг громадян.
59. Особливості провадження у справах адміністративно-спеціальних скарг.
60. Характеристика дисциплінарного провадження щодо державних службовців.
61. Особливості дисциплінарного провадження щодо працівників органів внутрішніх справ.
62. Дисциплінарне провадження щодо прокурорсько-слідчих працівників.
63. Порядок дисциплінарного провадження щодо суддів.
64. Види та підстави накладення дисциплінарних стягнень.
65. Процесуальний порядок накладення дисциплінарних стягнень.
66. Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства.
67. Основні засади (принципи) адміністративного судочинства.
68. Предмет адміністративної юрисдикції.
69. Система адміністративних судів.
70. Види юрисдикції: предметна, інстанційна, територіальна юрисдикція (підсудність).
71. Звернення до адміністративного суду з адміністративним позовом.
72. Відкриття провадження в адміністративній справі.

73. Підготовче провадження.
74. Врегулювання спору за участі судді.
75. Розгляд справи по суті.
76. Ухвалення судового рішення. Порядок набрання судовими рішеннями законної сили.
77. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження.
78. Перегляд судових рішень
79. Виконання судових рішень в адміністративних справах.
80. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Сутність поняття «адміністративне процесуальне право».
2. Дисциплінарне провадження щодо прокурорсько-слідчих працівників
3. Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

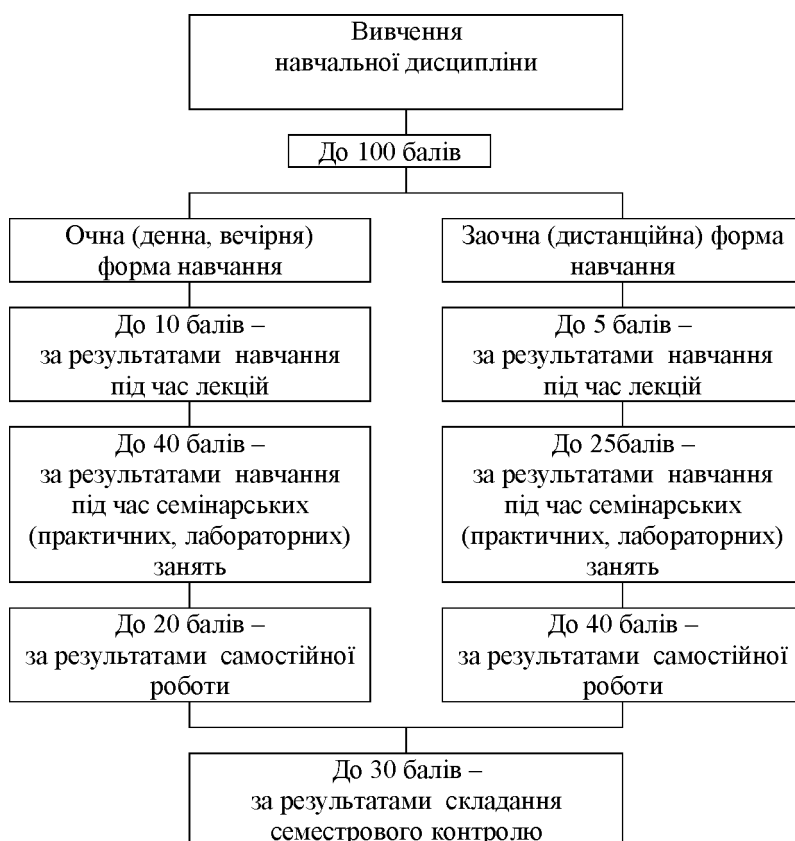

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова. З навчальної дисципліни «Адміністративне процесуальне право» передбачено проведення 6 лекційних занять за заочною формою навчання (друга вища освіта).

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій					
			1	2	3	4	5	6
1.	Заочна	5	0,8	1,7	2,5	3,3	4,2	5,0

2.3. З навчальної дисципліни «Адміністративне процесуальне право» передбачено проведення 1 семінарського заняття за заочною формою навчання (друга вища освіта).

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	14 тем	Номер теми														Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання															16
	Усього балів															40

3. Рекомендовані джерела

Основні джерела:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Про адміністративну процедуру: проект Закону України від 17 лютого 2022 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

4. Адміністративне право України (Загальна частина): навч. посібник. За заг. ред. О. А. Задохайла. Харків: Право, 2016. 298 с.

5. Адміністративне право України: навчальний посібник. За заг. ред. Т. О. Коломєць. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 84 с

6. Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін., за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Х.: Право, 2012. 656 с.

7. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

8. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.

9. Адміністративний процес: загальна частина (Федеративна Республіка Німеччини, Україна): наук.-практ. посіб. / Манн Томас, Мельник Роман, Бевзенко Володимир, Комзюк Анатолій; пер. та адапт. з нім. Мельника Романа; за заг. ред. Бевзенко Володимира. К.: Алерта, 2013. 308 с.

10. Бандурка О.М. Адміністративний процес України: монографія. Харків: ХНУВС, Майдан, 2019. 422 с.

11. Бурбика М. М. Адміністративний процес України (у схемах): навчальний посібник /

М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.

12. Голобородько. Д. В. Адміністративний процес (збірник презентаційних слайдів) : Навчальний наочний посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 314 с.

13. Дмитрук І. М. Адміністративний процес: навчальний посібник. Миколаїв: Олді Плюс, 2021. 164 с.

14. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 496 с.

15. Загальне адміністративне право: підручник [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.]; за заг. ред. І. С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

16. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина: підручник / С. В. Ківалов, І. О. Картузова, А. Ю. Осадчий. Одеса: Фенікс, 2014. 342 с.

17. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України: Навч. посібник / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. К.: Прецедент, 2007. 531 с.

18. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія. Київ : Атіка, 2005. 351 с.

19. Міхеев М. В. Конфліктні та неконфліктні провадження в адміністративному процесі: монографія. Одеса: Олді Плюс, 2021. 248 с.

Додаткові джерела:

Тема 1

1. Губерська Н. Л. Адміністративний процес: сучасні підходи до визначення. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3 (9). С. 227-232.

2. Демський Е. Адміністративний процес як окрема галузь права. *Віче*. 2006. № 7–8. С. 40-42.

3. Джафарова М. В. Принципи адміністративного процесуального права у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2019. Вип. 1. С. 54-57.

4. Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 90-94.

5. Загальне адміністративне право: підручник [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та ін.]; за заг. ред. І. С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

6. Коломоєць Т. О. Адміністративно-процесуальне право – самостійна галузь національного права (в аспекті пошуку нової моделі предмету адміністративного права України). *Публічне право*. 2016. № 1. С. 27–34.

7. Миронюк Р.В. Поняття та сутність адміністративного процесуального права: сучасні підходи до розуміння. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 127-131.

8. Стеценко С. Сутність адміністративного процесу: теоретичний погляд. *Право України*. 2011. № 4. С. 39-46.

9. Сущенко Д. В. Адміністративні процедури в Україні та країнах Європи: порівняльно-правовий аспект. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2018. 211 с.

10. Тімашов В. О. Поняття адміністративного процесу, його ознаки, принципи, структура, класифікація. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ України*. 2011. № 3. С. 169-178.

11. Шарая А. А. Принципи адміністративно-процедурного права: питання теорії та практики. Дис. ... докт.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і адміністративний процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 460 с.

12. Школик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство в Україні: становлення та систематизація. Дис. ... докт.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і адміністративний процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2021. 417 с.

Тема 2

1. Артеменко І. А. Адміністративно-процесуальна норма: сучасні теоретико-методологічні наукові підходи. *Правові новели*. 2018. № 6. С. 52-57.

2. Артеменко І. А. Види адміністративно-процесуальних відносин за участю органів місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Том 1. С. 43-47.

3. Ковбас І. В. Адміністративно-процесуальна правосуб'єктність громадян. *Науково-інформаційний вісник «Право»*. 2015. № 11. С. 74-78.

4. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України: Навч. посібник / А. Т. Комзюк, В. М. Бевзенко, Р. С. Мельник. К.: Прецедент, 2007. 531 с.

5. Пчелін В. Б. Класифікація суб'єктів адміністративних процесуальних правовідносин. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 3. С. 178-182.

6. Суббот А. І. Особливості правового регулювання адміністративно-правового статусу державної посадової особи. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 4. С. 138-142.

Тема 4

1. Джафарова М. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 143-147.

2. Джафарова М. Загальні підстави застосування заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 2. С. 81-84.

3. Ігнацевич Ю. Г., Нечипорук Ю. М. Видалення із зали судового засідання як захід процесуального примусу в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Випуск 47. Том 2. С. 115-118.

4. Лавренчук О. В., Тильчик О. В. Загальні та спеціальні ознаки заходів процесуального примусу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Випуск 2. С. 38-44.

5. Мороз О. Б., Нікітін А. А. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві України. *Журнал східноєвропейського права*. 2021. № 85. С. 83-89.

6. Поліщук В. Ю. Зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 206 с.

7. Савчук Д. А. Адміністративно-правове забезпечення застосування заходів примусу правоохоронними органами. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Ужгород, 2021. 181 с.

8. Сидор Н. Т. Правове регулювання заходів процесуального примусу в адміністративному процесі. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Львів, 2021. 208 с.

Тема 5

1. Про державні нагороди: Закон України від 16 березня 2000 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1549-14#Text>.

2. Про Почесну грамоту та Грамоту Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України від 5 липня 2001 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2541-14#Text>.

3. Про Почесну грамоту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2008 року № 728. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2008-п#Text>.

4. Про відомчі заохочувальні відзнаки: Указ Президента України від 30 травня 2012 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365/2012#Text>.

5. Деревінський М. П. Адміністративно-правове регулювання нагородження державними нагородами. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2019. 214 с.

6. Деревінський М. П. Місце адміністративного провадження по нагородженню державними нагородами в системі адміністративного процесу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Випуск 6. Том 4. С. 180-184.

7. Ковбас І. В. Адміністративно-правове регулювання нагородної справи в Україні:

теорія, досвід та ефективність. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 431 с.

8. Кузьменко О. В., Стрельченко О. Г. Природа заохочувального провадження. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1. С. 41-53.

9. Стрельченко О. Г. Заслуга як основна підстава заохочення. С. 98-104. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/4356/1/Стрельченко.pdf>.

10. Стрельченко О. Г., Бухтіярова І. Г. Особливості заохочувального провадження в Національній поліції. *Filosofs'ki ta metodologični problemi prava*. 2019. No 2(18). С. 100-108.

Тема 6

1. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання чинності: Указ Президента України від 10 червня 1997 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>.

2. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 1992 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п#Text>.

3. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-п#Text>.

4. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001 року № 376. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF#Text>.

5. Гетьман Є. А. Порядок реалізації Кабінетом Міністрів України нормотворчої діяльності. *Публічне право*. 2014. № 1 (13). С. 42-46.

6. Дідик Н. І., Бесага І. В. Особливості нормотворчого провадження у публічній сфері. *Соціально-правові студії*. 2018. Випуск 2. С. 25-31.

7. Хоменко В. О. Процедура прийняття нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2015. Випуск 34. Том 2. С. 144-147.

Тема 7

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

2. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>.

3. Про затвердження Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 576. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п>.

4. Буханевич О. М. Класифікація адміністративних послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2015. № 33. Том. 2. С. 7-10.

5. Буханевич О. М. Поняття та сутність процедури надання адміністративних послуг. *Право і суспільство*. 2015. № 5. С. 126-131.

6. Буханевич О. М., Білоус В. Т. Деякі питання становлення інституту адміністративних послуг в Україні на підзаконному рівні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2016. № 837. С. 23-28.

7. Буханевич О. М., Рибінська А. П. Формування системи надання якісних адміністративних послуг як передумова побудови сервісної демократичної держави в Україні. *Наше право*. 2019. №. 1. С. 29-36

8. Жванко Ю. П. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України у сфері дозвільної системи в умовах особливих правових режимів. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2019. 248 с.

9. Мартиновський В. В. Зміст і правова природа дозвільного провадження. *Право і суспільство*. 2018. № 5. 156-161.

10. Хатнюк Ю. А., Кіцул Ю. С. Поняття та особливості дозвільного провадження. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2018. Випуск 48. Том 2. С. 20-23.

11. Шевчук Е. Г. Безконтактні адміністративні послуги у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Дис. ... канд.юр.наук. Спец. 12.00.07 – адміністративне право і адміністративний процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 195 с.

Тема 8

1. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 6 вересня 2012 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

2. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

3. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.

4. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18 листопада 2003 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>.

5. Апанасюк О. Г. Реєстраційне провадження: сутність та особливості. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2005. Вип. 31. С. 180-184.

6. Гурковський М. П. Реєстраційна діяльність публічної адміністрації: організаційно-правовий аспект: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 204 с.

7. Качура О. А. Стадії адміністративно-реєстраційного провадження: поняття, ознаки, класифікація. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Випуск 56. С. 266-277.

8. Колотілов О. О. Реєстрація фізичних осіб – підприємців як вид адміністративної процедури: питання теорії та практики. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2021. 203 с.

9. Людькова К. І. Щодо сутності реєстраційних проваджень та їх ознак. *Право і суспільство*. 2015. № 5. Частина 3. С. 131-135.

10. Остропільський Б. В. Адміністративно-правове забезпечення реєстрації прав на нерухоме майно. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2018. 207 с.

Тема 9

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2929-12>.

3. Артеменко І. А. Контрольно-наглядові повноваження органів місцевого самоврядування як суб'єкта адміністративно-процесуального права. *Право і суспільство*. 2018. № 3. Частина 2. С. 104-108.

4. Бортник Н., Єсімов С. Процесуальна діяльність Національної поліції під час реалізації контрольно-наглядової функції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка», Серія Юридичні науки*. 2020. № 4 (28). С. 177-184.

5. Бригінець О. О. Місце державної фіскальної служби України в процесі реалізації фінансової безпеки держави. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2016. № 22. С. 60-63.

6. Владовська К., Морщук Т. Дотримання міжнародних стандартів прав людини працівниками національної поліції України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2019. Вип. 4.

7. Владовська К., Трач А. Актуальні проблеми інституту дисциплінарної відповідальності державних службовців. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету, Серія «Право»* № 61/2020. Том 1. С. 21-25.

8. Дубинський О. Сутність і особливості державного контролю за додержанням

законодавства на автомобільному транспорті. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 12. С. 176-181.

9. Замрига А. В. Адміністративна процедура контрольно-наглядового провадження у сфері адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 6. С. 168-173.

10. Прасюк В. М. Адміністративно-правове регулювання державного фінансового контролю за законодавством України. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 227 с.

11. Суббот А. І. Досвід країн світу щодо діяльності органів державного фінансового контролю, зокрема у розгляді справ про адміністративні проступки. *Наука і правоохорона*. 2018. № 2. С. 143-148.

12. Суббот А. І. Система органів фінансового контролю. *Наука і правоохорона*. 2018. № 3. С. 127-135.

Тема 10

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

2. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.

3. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Президентові України: Указ Президента України від 28 серпня 2015 року № 523/2015. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523/2015>.

4. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 року № 457. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2016-п>.

5. Каменська Н. П. Інститут звернень до публічної адміністрації. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Ірпінь, 2018. 479 с.

6. Кашка В. В. Доступ до публічної інформації в органах прокуратури: адміністративно-правовий аспект. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Ужгород, 2019. 286 с.

7. Котляревська Г. М. Адміністративно-правове забезпечення механізму звернень громадян. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 434 с.

8. Шоптенко С. С. Проведення за скаргами громадян: зміст та проблеми реалізації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 1. С. 182-185.

Тема 11

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

2. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

3. Про затвердження Положення про атестацію наукових працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1999 року № 1475. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1475-99-п>.

4. Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 року № 540. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-п>.

5. Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб та рятувальників: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2001 року № 1440. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2001-п>.

6. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 року № 828. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/828-2013-п>.

7. Про затвердження Інструкції про порядок атестування поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17 листопада 2015 року № 1465. *Законодавство*

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15>.

8. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 446. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z10293-19>.

9. Рішення Ради суддів України від 11 грудня 2015 року № 14. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr014414-15>.

10. Меліхова О. Ю. Атестаційне провадження у сфері юридичної науки в Україні як складова адміністративного процесу: теоретико-правова характеристика. *Вісник Запорізького національного університету. Серія Юридичні науки*. 2012. № 1. С. 210-214.

11. Склярова Ю. В. Поняття й загальна характеристика атестаційного провадження поліцейських в Україні. *Правова позиція*. 2019. № 1 (22). С. 148-153.

Тема 12

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

2. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

3. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

4. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України: Закон України від 24 березня 1999 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14>.

5. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>.

6. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.

7. Бондарчук Р. А. Адміністративно-правове регулювання процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2021. 208 с.

8. Владовська К., Черевичник К. Малозначність справ адміністративної юрисдикції та право на справедливий суд. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»* № 61/2020. Том 1. С. 126-129.

9. Владовська К., Шуракова А. Доктринальні підходи до визначення поняття компетенції адміністративного суду. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»* № 61/2020. Том 1. С. 130-133.

10. Губанов О. О. Юридична відповідальність публічних службовців: порівняльно-правове дослідження. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2020. 452 с.

11. Колеснік Т. В. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності адвокатів. *Право і суспільство*. 2019. № 1. Частина 2. 54-59.

12. Максимович А. М. Адміністративно-правове регулювання дисциплінарної відповідальності працівників Державного бюро розслідувань. Дис. ... докт.філ. спец. 081 – Право. К., 2021. 210 с.

13. Самсін І. Л. Дисциплінарна відповідальність суддів та суддівська етика. *Інформаційний вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України*. 2007. № 2 (3). С. 11.

14. Шевченко О. О. Стадії дисциплінарного провадження в органах Національної поліції щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 171-174. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2020/42.pdf.

15. Шоптенко О. О. Дисциплінарні провадження в Національній поліції України: зміст та особливості реалізації. *Форум права*. 2017. № 5. С. 454-459.

Тема 13

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.

2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року (зі змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4494-17>.

3. Абдулкадірова Е. Е. Розгляд справ про адміністративні правопорушення патрульної поліцією. Дис. ... докт.філ. спец. 081 – Право. Київ, 2020. 196 с.
4. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: Навч. посібник / За заг. ред. заслуженого юриста України В.А. Глуховері. Дніпро: Дніпроп. держ. унт внутр. справ, 2016. 264 с.
5. Віхрова В. С. Адміністративна відповідальність фізичних та юридичних осіб країн Європейського Союзу в Україні. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2015.227 с.
6. Гаврік Р. О. До питання про прикладні проблеми притягнення до адміністративної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону (у справах про подвійне громадянство). *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 112-116. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_2_2020-1.pdf
7. Гаврік Р. О., Демчик Н. П. Проблеми забезпечення адміністративно-правового режиму тимчасово окупованої території України в діяльності прикордонних підрозділів (в контексті наявної практики у справах про адміністративні правопорушення та справах адміністративного судочинства). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 180-184.
8. Гладун О., Єрьоменко І. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3. С. 36-45.
9. Гнатюк С.С. Проведення в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 156 с.
10. Голобородько. Д. В. Адміністративний процес (збірник презентаційних слайдів) : Навчальний наочний посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 314 с.
11. Євдокимов Д. А. Адміністративно-правові засади здійснення розслідування у справах про адміністративні правопорушення органами Національної поліції. Дис. ... докт.філ. спец. 081 – Право. Київ, 2021. 225 с.
12. Іванов І. Є. Адміністративно-правові засади провадження в справах про проступки. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2019. 221 с.
13. Іванцов В. О. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення: систематизація та розкриття змісту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 1 (16). Том 3. С. 137-141.
14. Міловідова С. В. Попередження та протидія адміністративним правопорушенням. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2016. 231 с.
15. Пайда Ю. Ю. Деякі аспекти правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Випуск 1. С. 209-220.
16. Хомутянський В. В. Адміністративно-правова протидія порушенням митних правил. Дис. ... канд.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Запоріжжя, 2021. 202 с.
17. Шульга Є. В. Адміністративно-деліктні відносини в Україні в умовах євроінтеграції. Дис. ... докт.юр.наук. спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Дніпро, 2018. 416 с.

Тема 14

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., ратифікована Законом України від 17 липня 1997 р. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. *Законодавство України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

4. Адміністративне судочинство : навчальний посібник / за заг. ред. проф. О. П. Рябченко. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. 304 с.
5. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / І.М. Балакарева, І.В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Х. : Право, 2016. 312 с.
6. Адміністративне судочинство України: теорія та практика: монографія / кол. авт.; за заг. ред. О. М. Нечитайла. К.: ВАІТЕ, 2015. 288 с.
7. Гаврік Р. О. До питання про вимоги, які ставляться до судових рішень у адміністративних справах, ухвалених у формі постанови, рішення або ухвали. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2017. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2017_1_8.
8. Гаврік Р. О. До питання про зміст поняття «право на судове оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень» в практиці Європейського суду з прав людини та в законодавстві України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія Юридичні науки*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_2_11.
9. Гаврік Р. О. До питання про інстанційну адміністративну юрисдикцію та про властивості судових рішень, ухвалених у адміністративних справах, що набрали законної сили (у світлі прийняття нового Закону України «Про судоустрій та статус суддів» та нової редакції Кодексу адміністративного судочинства). *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія: юридичні науки*. 2017. Випуск 5. С. 194-198.
10. Гаврік Р. О. До питання про поняття судового рішення у адміністративній справі. *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія: юридичні науки*. 2016. Випуск 5. Том 2. С. 27-30.
11. Гаврік Р. О. До питання про прикладні проблеми притягнення до адміністративної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону (у справах про подвійне громадянство). *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 112-116. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_2_2020-1.pdf
12. Гаврік Р. О., Владовська К. П. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного провадження у адміністративному судочинстві: порівняльно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 393-395.
13. Гаврік Р. О., Демчик Н. П. Проблеми забезпечення адміністративно-правового режиму тимчасово окупованої території України в діяльності прикордонних підрозділів (в контексті наявної практики у справах про адміністративні правопорушення та справах адміністративного судочинства). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2021. № 67. С. 180-184.
14. Гаврік Р. О. Практичні особливості вирішення справ за участю Державної прикордонної служби України у спорах щодо проходження публічної служби. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 248-251. URL: http://pap.in.ua/4_2018/71.pdf.
15. Гаврік Р. О. Проблемні питання визначення складу вступної частини судових рішень, що ухвалюються у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. *Eurasian academic research journal: multilanguage science journal*. 2016. № 1. С. 68-72.
16. Гаврік Р. О. Проблемні питання практики перегляду постанов у справах про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень. *Eurasian academic research journal: multilanguage science journal*. 2018. № 6 (24). С. 71-80
17. Гаврік Р. О. Юридичні особливості законної сили судових рішень, що ухвалюються у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень. *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія: юридичні науки*. 2015. Випуск 5. Том 2. С. 103-106.
18. Ковалів М. В., Гаврильців М. Т., Стахура І. Б. Адміністративне судочинство: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2014. 596 с.
19. Коваль М. П. Адміністративний судовий процес та особливості розгляду деяких спорів: навчальний посібник. Одеса: Юридична література, 2020. 216 с.
20. Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар. за заг. ред. д.ю.н., професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка. Київ:

Алерта, 2018. 522 с.

21. Колпаков В. К. Теорія і практика адміністративного судочинства: монографія / В.К. Колпаков, В. В. Гордєєв. Чернівці, 2011. 384 с.

22. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / За заг. ред. С. В. Петкова. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.

23. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України. За заг. ред. Журавльова Д. В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2020. 432 с.

24. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України / За заг. ред. Р.С. Мельника. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 1030 с.

25. Самсін І. Л. Адміністративне судочинство як механізм захисту прав учасників виборчого процесу. *Вісник Верховного Суду України*. 2006. № 2. С. 2-13.

26. Самсін І.Л. Побудова української моделі адміністративного судочинства: теоретико-практичні проблеми. *Право України*. 2006. № 10. С. 3-9.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> - Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <https://minjust.gov.ua/> - Веб-портал Міністерства юстиції України
5. <https://dsa.court.gov.ua/dsa/> - Веб-портал Державної судової адміністрації України
6. <http://www.reyestr.gourt.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень
7. https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/ - Веб-портал Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду
8. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> - Веб-сайт Верховного Суду
9. <http://www.vaas.gov.ua> - Веб-сайт Сьомого апеляційного адміністративного суду (Вінницького апеляційного адміністративного суду)
10. <http://kaas.gov.ua> - Веб-сайт Шостого апеляційного адміністративного суду (Київського апеляційного адміністративного суду)
11. <https://adm.ko.court.gov.ua/sud1070/> - Веб-сайт Київського окружного адміністративного суду
12. <http://www.kmoas.gov.ua> - Веб-сайт Хмельницького окружного адміністративного суду
13. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
14. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
15. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
16. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
17. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
18. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
19. <http://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова